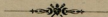

مکرمات

❁ ادبی و سیاسی رسالهٔ اسبوعیه در ❁

۲۱ نجی سنه

۲۱ رمضان ۱۳۲۹

❁ پنجشنبه ❁

جزء عدد : ۱۱۳

روزنامه حیاتمدن بعض صحائف

۱۴ نیسان - جمعه ایرتسی

تربۀ جلالدین رومی پی و قوناغندہ ملا اوغلنی زیارت : ۱۱

مسافر اولدینمز محلدہ اوکلہ ییمکنی بیدکدن صکرہ حکومت قوناغنه کیدہرک قومیسر حسن افندی یہ اعادہ زیارت ایتمک ایستدم .

حکومت قوناغنی ۴۰ ایله ۵۰ متره عرض و طولندہ بر میدانه ناظر . خارجاً کورینیشی اولدنجہ منتظم و محتشم بر بنا . بونی انگلیز سعید پاشا مرحوم والیکندہ یایدیرمش . بلاتی ، رسمی بالذات جزمش . حتی معمارلغنی ، انشاآت ناظرلغنی بیلہ کندی ایتمش . فقط آتامی قوۂ قریبہ یہ کلدیکی بر زمانده انفصال ایلمش ، نواقصی خلغی طرفدن اکمال اولغمش . بوسبیلہ برنجی قاتک تاوانلری ، دیوارلری بویاسز قالمش . آندن صکرہ گلان والیرده هیچ باقامش . بوگون محتاج اولدینی مرمت لایققلہ ایفا ایلمک و ترصین و تحکیمنه همت اولغنی لازم گلسه لا اقل اوج درت بیک ایرا صرف ایملیدر . بویلہ بر مصرفله قوناق هیچ اولمازسه ۳۰ - ۴۰ سنه تزئید حیات ایتمش اولور . والا اون سنه صکرہ اندراسی محققدر . میدانک اورتہ سئندہ هیچ لزومی یوق ایکن عاکف پاشا بر شادروان اقامہ ایتمش ، میدان بوسبیلہ لطافتنی غائب ایلمش .

قوناغک زمیننه بش آلتی باصه مقلی برطاش زردباله چیقیلیر ، که مجلس ولایت اوطه سنی طوتان درت معظم ستون بوزردبانک نہایت بولدینی سطح اوزرندہ قائمدر . بوسطح ایکی بچق متره عرضندہ و آلتی یدی متره طولندہ درکه وسطندہ باب حکومت بولنیور . بو قبودن آتیبله جق خطوه ایله تربیعاً یدی متره بر آره لغه دخول جلیلردن بالذات حائر مقام اولانه قونیده ملا اوغلی دبرلر .

ایدیلیر . تکرار بر قبو گلیر . وَ جانیئنده کی اخشاب نردبانلرله برنجی قاته چیقیلیر .
 بو قبونک قارشیسنده دیکر بر قبو دها واردرکه ایچ حولی به گیریلیر . بو حولی بنانک
 جهات اربعه سیله متساویاً متشکلدر ؛ وَ اوزری آچیقدر . سعید پاشا مرحوم
 بو آچیقانی تیموردن متشکل جاملی بر جاتی ایله ستر ایده جک وَ زمیننه طاش
 دوشه نه جک ایتش .

قومیسرک اوطه سی حولی به دخول اعتباریله صاعده کی نردبانک منتهاسنده
 اولدیفنی آشاعیده خبر ویردیلر . نردبانلر ایله برنجی قاتک سطحی او قدر بر باد ،
 او قدر گیرلی بررنک آلمش که انسان نه رتبه سفلی مزاج یرادلش اولسه ینه هر خطوه
 وَ هر نظرده استگر اهدن کندینی آلاماز .

رتیق وَ یامالی بر پاچاوردان عبارت اولان قبو برده سنی اوستمه سورنماسی
 ایچون شمسیه نك اوجیله آلا رغه ایدرک قبوی آچدم . قومیسر نمازده ایدی .
 بر پولیس ده اوطه نك ایچنده کی بوله ده دفتره ، آقشامکی ترندن چیقمش یولجیلرک
 تذکره لرینی قید ایدیلوردی .

بنجره نك او گنده ، قومیسرک مقامنه مواجه بولان قولتقی صندالیه به اوطوردم .
 قید ایشیله مشغول اولان پولیس تخمیناً اللی یاشلارنده ، فقط سفندن اختیار کورینور
 بر آدم ایدی . مستغرق اولدیفنی فقر و حرمان عادتاً چهره سنه ارتسام ایتش بر حالده
 ایدی . ایشنه او قدر وقف نفس ایتش ؛ یا خود او قدر مسکنت مأب ایدی که
 نه بنم ایچری به گیردیکمی گوردی ؛ نه ده کچوب اوتوردیفنی !

اوطه اولدقچه بر باد ، لزومندن فضله روح کداز ، ممکن اولدیفنی قدر سفاقتما ،
 حاصلی نه قدر محاسن وارسه جمله سفندن عاری ، نه قدر معایب متصور ایسه جمله سنی
 حاویدر .

مکرم ذات نمازک صوگ سفنی طار ادا ایتدی . غالباً تحیاتده ایکن اوطه نك
 جهات سفنی نظاره به اوریشمک فرقته وارمش اولملی که بعد السلام دعای ایدوبده
 سجادهدن قالقار قالقماز : اوطه مزک حاله نه قدر حیرت ایتسه کز آزدر . والی
 پاشا حضرتلری درت دفعه در نظارته اشعار وَ تأکید ایتدیکی حالده بیك بش یوز

غروشدن عبارت مصارف تقریشیه جواب موافقت کلدی . ایشته یار و اغیاره قارشى بویه سفالت ایچنده یوزمکده یز .

بن ، خفیف بر تبسمله اکتفا ایتدم . یالکیز : ضبطیه نظارتنده کی متفرقه قومیسرینک او طه سنه نسبتله ینه منتظم دینه بیلیر . دیدم .

دده اسمنده بر قهوه جویه ساده بر قهوه اصمارلدی . قهوه جدا کوزل پیشیرلشدی . براز مصاحبندن صکره : بکا دلالت ایدرسه کز تره بی گورمک ، ملا اوغلی ایله ده گورشمک ایسترم . دیدم . و متعاقباً : ایسترسه کز بر کره والیدن استیذان ایدکیز . بلکه ملا اوغلیله ملاقی اولمادمه هر اوچ طرف ایچون محذور ملاحظه ایدرلر؛ سوزینی ده علاوهٔ ایراد ایتدم . جواباً : — خیر گوشمکیز ایچون هیچ بر محذور یوقدر . معارفه حاصل اولدقدن صکره ده نه وقت آرزو ایدرسه کز زیارت ایدم بیلیرسکیز . سزک ایچون نظارتک مکتوبنده سربستیکیزی تقیید ایدم جک صورتده بر امر یوق .

کوله رک : — حسن محافظه مزده توصیه اولغیورمی ؟ — دیدم . کندیسیده کوله رک : — او !... او خصوصده شمیدین وعید ایله تهدید اولغیورز . دیدی . حیوانلر !... دیدم .

برلاندویه ینهرک تره به کتدک . تره به سلطان سلیم جامعنک حظیره سی داخلنده بر قبودن کیریلور . سلطان سلیمک ، جامعی تره نك جدارینه ایکی متره فاصله ایله بنا ایتمش اولسنه تعجب ایتدم . او قدر واسع بر یرده جامعی تره به بتیشدیررجه سنه تقریب ایدیشی ، بوپادشاهک خاصهٔ دور اندیشیده کی کالنه برشاهد منجبر عد اولنسه شایسته در .

قبودن کیریلنجه صاغ و صول جهتلری درویشانک حجره لری تشکیل ایدیور . صاغ طرفده باشده کی حجره آشجی دده نك ، زیراً مطبخده او جهته ده . صول طرفده باشده کی حجره ده تره دار دده به مخصوص . بز صوله صابدق . بش متره مربعنده جهات ثلثه سی پارمقلقی بر باغچه به ناظر اولان حجره نك جامکانه کیردک . خلیجه مسن اولان دده اقدی قیام ایتدی . بزده (ره وهرانس) ک

مولودیه مخصوص اولان طرزینی تقلیداً بر (باش کسک) دده اتی، فقط سویملی و خاطر نوازانه اداره لسانه قادر بر ذات. غایت نظیف. غایت طهارت پرور. هر شیئی، اثاث و مفروشات بیله ساده و تمیز. کیم اولدیلغی قومیسر خبر ویرمدن بکا - جناب پیره اولان محبتکیز سزى بورایه سوق ایشدی. بونده بیوک بر فیض معنوی محققدر. ایکی سنه مقدم استیفاف رئیس اسعد افندی به اولان مکتوب موزونکیزده حضرت پیر حقنده کی تحیاتکیزی او قومشدم. ایشته تمیزکیز صورت بولدی. صوگئی ده ان شالله خیردر. دیدی.

— شبه یوق! جناب ناظم مثنوی، حکمدار کشور معنویدر. بزلری حوزه. حکومت معنویله رنده هر درلو غوائل شروشوردن مصون بولندیره جقلوندن ذاتاً مطمئن. — دیدم. تام درویشجه اولان بو سوزلرمدن دده افندی پک متبسط اولدی.

دده افندیڭ: (یمن) قهره سی سورمیسکیز؟ سؤاله — خیر! اکیشمی اولدیلغیچون خوشلامام. — جوابی ویردم. بونک اوزرینه: — درویش حسین! بکا ازمیردن کلان قهوه دن پیشیر! — امری ویردی. حقیقه دده افندی قهوه ناکده الک اعلاسی ایچیور. قهوه ایچیلنجیه قدر بعض آفاق مصاحبتده بولندی. چلی افندیڭ دأره لرند بولنوب بولندقلرینی صوردم. — قوناقدله ردر، تشریف ایده. جکسه کز آدم گوندروب صوردریم. بلکه (وحدته) ایسلر اورایه قدر زحمت ایدلماش اولور. دیدکدن صکره. درویش حسینی گوندردی. و تکرار: خبر کانجه به قدر حضرت پیری زیارت اید. سگیز. دیمه سیله آیاق قابلرم بوتیندن عبارتدر. ان شالله بشقه وقت کلیرز دیدم ایسه ده — تره ده زواره مخصوص ترلکلر واردر. گیرسگیز. دیدی. و قالقوب اوکزه دوشدی.

تره مولانانک قبولی کومش لوحه لرله قابلیدر. هر مر دوشه لی و هر مر شبیکلی بر صحنلده برنجی قبو بولنیور. ایچ طرفده ایکنجی قبو واردر. تره طولانی بر بنادرکه سقفی رواقدن متشکل و وسطنده خارجاً قله حضرتانک بولندی یی رده برقبه کورینیور تره ده طوغریدن طوغری به نسل مولانادن

کلان پوست نشین چلبیلر ایله اولاد ذکور و اناث مدفوندر . سلطان العمانك
مرقدی ده صندوقه مولاناك آرقه طرفه در . بو طولانی تر به ایله موازی
و بیلدیکمز یوله فقط یکدیگرینه ملاصق اوج قبه بی حاوی اولان قسم . مسجد که
فاتح وزیراسندن مشهور گدك احمد پاشانك بنا کرده سیدر . مسجدی تر به دن ایکی
بجق متره ارتفاعده بر بوله آرمشدره . قبه حضرانك مسندلری مقامنده کی اساطین
بر بجق متره قطرند و اوله رق کرک بونلر و کرک رواق تر به صرب اسلوبنده
نقوش ایله مزین و مذهبدر . ستوندن ستونه ربط ایلمش افق تیمورلر مملق
قدیللرک بعضلری فوق العاده قیمتدار معمولات زجاجیه ملونه دندر . هله بر قاج
دانه سی (سارازمن) لر زمانه طایف معمولاتدن اولمفلله تقدیر قیمتده آثار عتیقه
مخصصلری بیه بیان عجز اتمکده درلر .

مشاهیردن انکلیر آرهیولوج مستررامسه : « اگر صاتیله جق اولسه (بریتش
موزه اقم) حسابنه بهرینه اوچریک لیرا ویردم . » دیمشدر .

تر به نك سطحی قیمتدار قالیجلر ، سجاده لرله مفروشدر . بلخدن حین هجرتنده
سلطان العمانك برلکده گتورمش اولدینی کار قدیم بر سجاده دخی موزه لرجه
محسود اولان آثار نادره دندر .

تر به نك جدارلرنده بعض کلمات متبرکه منقوش ایسه ده خط و رسم نقطه نظرندن
هیچ بر اهمیتی حاز دکدر . مرقد مولاناك کان اولدینی محل ، زمیندن بر متره
قدر مرتفع بر سدر . بوگا اوزرلری گومش قاپلانمش ایکی قدمه ایله چیقیلور .
تر به دار دده بر خضوع خاشعانه ایله دیز جوکرک بو قدمه یی تلیم ایلدی . و صکره
کیروسی کیرویه کیده رک خاشعاً و قائماً توجهده بولندی .

دده افندی او حالده ایکن بزده اطراف و شایان تماشا آناری سیر ایدوردق .
تر به دار دعاسنی انعامدن صکره کیروسی کیرویه قویه قدر کندی و باش کسه رک
چیقدی . قیونك صاغ جهته مشهور (برپور) فابریقه سنندن چیممه بر قبور
ساعت موضوعدرکه سلیم ثالث طرفندن اهدا ایلمشدر .

تر به قبوسندن چیقجه بر آژ اول چلبی افندی به کیدن درویش حسینی بزه
منتظر بولدق . - عزیز افدمز خارجیسه ده اوتوریورلر . - ۱) دهرک و عادت
مولویان اوزره باش اکرک چکلدی . بزه دده افندی به وداع ایله ملا اوغلی
قوناغنه متوجهاً تر به نک شمال طرفده کی قبوسندن چیققدق . قبودن چیقار چیقماز
صول طرفده طرز تدریس قدیمی محافظه ایتش بر صبیان مکتبی بولنیور . چو جقلر
آواز بلند ایله هجای معهودی تکرار لیورلردی .

ملا اوغلی نک قوناغی تر به دن ایکی یوز خطوه مسافده واقع و استانبولک
اسکی وزرا قوناقلری طرزنده در . بیوک بر قبودن واسع بر حولی به کبریلور .
قوناق بر قاتلیدر . کنیش بر نردبان ایله بیوجک بر دیوانخانه به چیقیلور . بزی
کلاهی بر ذات استقبال ایدرک دیوانخانه نک صول طرفده بر قبویی ارانه ایتدی .
زیتونی بر قالیمه فرش اولنمش بیوجک بر اوطه به داخل اولدق که بنجرملرک
اوک طرفی بویدن بویه بر میندری حاوی ایدی . چلبی افندی میندرک صاغنده
متکالری ماوون آفاجندن مصنوع عریض بر سر برده اوتوریوردی . بزی کورنجه
قیام اوج ایله درت خطوه مسافدن استقبال ایتدی .

عظیم الجثه ، بلند قامت ، سیما سنده مهابت علویه منجلی و غایت خفیف الروح
ولطیف رو اولان بو ذات ، بر جاذبه خارق العاده ایله متحلی ایدی که وهله نظرده انسانه
القای حرمت ایدیوردی . مصافحه ایتک اوزره ایکی النی بردن اوزاتدی . و کویا بر
سیاله حب و داد جریان ایتدیرمک ایستورمش کبی صمیمته دلالت ایدن بر شدله
الربی صدقی . بنده بالمقابل فرط حرمتله الربی او پدم . بو اللر ، محافظه
طراوته الک زیاده حصر اعتنا ایدن نسوان اکابر الربی قدر کوزل و بناء علیه
صاحب نک جدأ حازر اصالت و محابت اولدینی تناسب اناملندن مستدل ایدی .

مندرک اوک طرفنه صندلی به اوتوریر وضعده ایلشدم . بعدالترحیات :
مواجهنده قاعد اولان سکه لی بر ذاتی ارانه ایله (طریقتهی افندی) داعیکز دیدی .
بنده اسمله آکا بیلدیردی . صکره بگا توجهله :

هیچ متأثر اولمیک بک افندی! حضرت پیر ، پیر ادبادر . بوجهتله اصحاب ادب و صرفانی قرب دانشنه جذب و جمع ایدر . قطعاً اشتباه بیورمیک که استانبولدن تباعدگز حقگزرده خیر محضدر . جناب پیر مثنویده :

« طفل جان از شیر شیطان باز کن

بعد از انش با ملک انباز کن »

بیوربورلر . سزک آرتق او شیطاین ایله علاقه گز منقطع اولدی ، بوندن صکره همدمکز عرفای قدسیاندر . دیدیلر .

چلبی افندینک یالکیز مسلک و صفتنه دکل عرفان و فطانتنه در ترحمان اولان شو تسلیت آمیز سوزلرندن ، باخصوص مثنویدن حاله مناسب بریت ایله تأیید مدعا ایتملرندن فوق الغایه منشرح اولدم . مشارالیه ، رفیق اولان قومیسر حسن افندی حقننده حسن شهارتده بولندی . یارم ساعت قدر مصاحبتدن صکره تکرار او کوزل اللری سوء سوء اوپه رک وداع ایلدم .

★

چلبی افندینک قوناغندن چیقوبده مسافر اولدیغیز اوه گلدیگم دقیقهده ایدی که والی پاشانک چاوشلرندن بری نامه محرر برظرف کتیردی . و آخجه مابین باش کاتبنک شو تلغرافی ظهور ایتدی :

« ابوالضیا توفیق بک مأمورین دولتن اولدیغی و مطبعه جیلقله مأموریت دولتنک تألیفی نرهایونده مناسب گورلمدیکی جهتله اهل وقوف طرفندن تقدیر اولنان ۶۵۰ لیرا بدل ایله مطبعه سینک خزینه خاصه شاهاندهن اشتراسی مطلوب عالی اولدیغنک کندیسنه تبلیغله موافقتک استحصال و اشعاری . »

جوابم

۱ نیشان رومی تاریخی تلغرافنامه یی والی پاشا عیناً تبلیغ ایلدی . مطبعه مک

حاوی اولدینی ادواتک قیمت حقیقه سی، مطبوعه موجود فاطوره لر ناطق اولدینی
اوزره اوچ بیسک لیرایه قریبدر . بنساء علیه اهل وقوف دینلان اشخاص
کیملر ایسه یا قصد آکتم حقیقت و یا خود عن جهل تقدیر قیمت ایش اولملرنده
اشتباه یوقدر . جدآ مبیاعه سی مطلوب ایسه فاطوره لرک نظر اعتباره آلمی
لازم کلیر . ابوالضیا توفیق

بو خوابک یا عیناً بنم طرفدن چکلمنی و یا خود کندی تلغرافنامه سننه مزج
ایلسنی لف ایلدیکم بوصله ایله فرید پاشادن رجا ایلدم .

